

6 förslag för en bättre förskola i Västerås

Framtiden startar i förskolan

Alla barn har rätt att känna sig sedda och trygga i förskolan. Förskolan har en viktig roll som pedagogisk verksamhet men möjliggör också för föräldrar att kunna kombinera att ha små barn och att arbeta. Förskolan förbereder barnen för skolan och har idag också ett ansvar för undervisning, med en egen läroplan.

Framtiden startar i förskolan, där kompetent och engagerad personal är grunden för en framgångsrik skolgång. Alla föräldrar ska kunna känna sig trygga när de lämnar sina barn i förskolan och barnen ska få en bra pedagogisk verksamhet anpassad efter barnens ålder och mognad.

Förskolan idag

Att få livspusslet att gå ihop är inte alltid det lättaste, det kan nog de flesta hålla med om. Många möter en alltmer stressfull vardag som på något vis ska räcka till att skjutsa barnen, jobba, handla, städa, träna, umgås med familjen och mycket mera. En förutsättning för att detta livspussel ska gå ihop är en väl fungerande förskola. Förskolan kan även ses som en förutsättning för att upprätthålla arbetslinjen och att skapa jämlika villkor för kvinnor och män.

En bra förskola borde således vara ett av de viktigaste prioriterade områdena för Västerås stad. Så ser dock verkligheten inte ut. Västerås står inför enorma utmaningar inom förskolan, ändå väljer (S)-styret att inte prioritera förskolan trots fagra löften i valrörelsen. År 2016 gick 9 195 barn i förskolan och i år beräknas antalet barn uppgå till 9 340.

Förskolans barngrupper

Förskolans barngrupper i Västerås har ökat markant de senaste åren (se tabell 1). Detta bidrar till en mer stressfull vardag för både personal och barn. För barn som är mellan ett och tre år är skolverkets riktlinje för barngruppers storlek sex till tolv barn. För barn mellan fyra och fem år är riktlinjen nio till femton barn.¹ Dessutom menar forskning från Skolverket att en barngrupp i förskolan är för stor när "arbetslaget blir stressat och inte mår med att hantera gruppen", samt när "de [barn] inte blir hörda, sedda eller delaktiga".² Här finns idag en uppenbar utmaning.

¹ <http://www.skolverket.se/om-skolverket/press/pressmeddelanden/2016/pressmeddelanden-2016-1.244816/nya-riktmarken-ska-bidra-till-mindre-barngrupper-1.245981>

² Rapport 433:2016-"Barngruppernas storlek i förskolan: En kartläggning av aktuell pedagogisk, utvecklingspsykologisk och socialpsykologisk forskning", sida 32. Stockholm (2016).

Tabell 1

Huvudmän	Barngrupp, antal barn per avdelning, kommunal regi				
	2011	2012	2013	2014	2015
Västerås	15,2	16,3	16,3	16,9	16,8
Riket totalt	17	17	17	17,1	16,8 ³

Många av de som arbetar i förskolan känner inte igen sig i siffrorna. Det är viktigt att vara medveten om att detta är ett genomsnitt av barngruppernas storlek och det finns idag barngrupper som är mycket större. Vi moderater har besökt flera förskolor och vet att gruppstorleken också måste kunna variera utifrån barns olika behov men trenden är tydlig och signalen från många i förskolan är att just barngruppernas storlek, särskilt för de små barnen, är för stora.

Det råder stor platsbrist

Det är just nu fler barn än någonsin som står i kö till förskolan och barn- och utbildningsförvaltningen varnar för att förskoleplatserna är för få. Förvaltningen uppger att anledningen till att läget varit så pass ansträngt till viss del beror på att planerna för att komma igång med utbyggnad av fler förskolor dragit ut på tiden. Media rapporterar om föräldrar som är oroliga över att de inte ska få en plats i tid till dess att de ska börja jobba. När de sedan erbjuds en förskoleplats kan det vara på en förskola tvärs över hela staden och inte i närområdet som önskats.

Det är akut brist på vikarier

Samtidigt som efterfrågan av förskoleplatser är större än utbudet har Västerås stad en akut brist på vikarier och framför allt vikarier med rätt kompetens. När en förskola idag är i behov av en vikarie måste förskolan gå via en vikarieförmedling. Vikariebristen leder ofta till att förskoleavdelningarna är underbemannade och de stora barngrupperna blir då än mer påtagliga.

Moderaterna – partiet som prioriterar förskolan

Förskolan är en högprioriterad verksamhet. En bra förskola är en investering för framtiden. Den senaste tiden har vi besökt flera förskolor runt om i Västerås. Vi kan konstatera att det finns stora skillnader mellan förskolorna, men signalen är ändå tydlig – situationen på många av stadens förskolor är ohållbar och något måste göras.

³ Statistik från Barn- och utbildningsförvaltningen i Västerås stad.

De senaste åren har Moderaterna i Västerås satsat mer på förskolan än vad (S)-styret gjort. Våra satsningar har huvudsakligen riktats till att minska barngrupperna i förskolan.

Tabell 2

Budgetramar för Förskolenämnden			
			 -skillnad
2017	901,5 mkr	920,5 mkr	+19 mkr
2016	884,5 mkr	902,5 mkr	+ 18 mkr

Personalen på stadens förskolor gör ett fantastiskt jobb ute på förskoleavdelningarna, men de måste få bättre verktyg och förutsättningar. Vi har därför sex förslag för en bättre och tryggare förskola.

1. Minska barngrupperna

Prioritera minskade barngrupper i stadens budget. Vi har de senaste åren sett att grupperna växer, vilket är en oroande utveckling. Det räcker inte att bara ropa på statlig finansiering, utan det krävs även ett lokalt ansvar.

2. Öka varje förskolas självbestämmande

Det är varje enhet som vet bäst vad behovet är på respektive förskola. I Västerås följer ersättningen varje barns val. Det är då viktigt att förskolan ges utrymme och möjlighet till olika prioriteringar. Den rörliga ersättningen till förskolan är det som ska öka istället för pekpinnar och projekt beslutade centralt. Flerårsbudget med tydliga besked hur resultat ska hanteras ger möjlighet för varje förskola att också spara till det som man vill prioritera.

3. Låt förskolorna själva ta in vikarier

Idag har förskolorna en vikarieförmedling för att tillsätta vikarier. De förskolor som har tidigare medarbetare som har önskat fortsätta som vikarier efter pensionen har en bra situation, för andra är det en stor utmaning. Att inte få vikarier när man är sjuk är både stressande för den som är sjuk och för kollegorna som får vara en person kort. Varje enhet måste ha behörighet att ta in extra personal som kan få jobberbjudandet samma dag. Detta skulle påskynda den långsamma processen och en akut personalbrist kan undvikas. Det kan till exempel

vara att tillsvidareanställa fler fasta vikarier på enheten, erbjuda lärarstudenter att vara vikarier och tillåta enheten att använda annan vikarieförmedling än den kommunala.

4. Bygg fler förskolor

Bristen på förskoleplatser gör oss oroliga. Fler förskoleplatser är ett måste för att barnen ska kunna få en bra pedagogisk verksamhet. Självklart behöver inte staden själv investera eller driva verksamheten men det är ett ansvar för Västerås stad att se till att det finns platser i förskolan. De som efterfrågar en förskoleplats ska ges möjlighet att välja den form av förskola som passar familjen bäst. Fri etableringsrätt för alla förskolor som uppfyller kvalitetskraven är viktigt. Staden ska uppmuntra nya och olika förskolor till exempel familjedaghem, flerfamiljslösningar och andra initiativ med pedagogiska inslag. Vi ser även gärna fler mobila förskolor.

5. Följ upp närvaron

För att förskolan ska kunna planera sin verksamhet och få rätt stöd är det viktigt att barnet är på förskolan under den tid som det finns behov för och när barnet har rätt att vara där. Det förekommer tillfällen där barn som inte har behov/rätt till förskoletid ändå är närvarande på förskolan, då föräldern till exempel har ledig tid. Vi moderater vill därför undersöka i vilken utsträckning det förekommer att barn som inte har behov av förskola ändå närvarar och hur mycket det kostar. Har man semester har barnen också rätt till semester och är man hemma med nytt syskon har storasyskon också rätt att vara hemma och inte vara på förskolan hela dagen. Barn som av olika anledningar måste vara långa dagar på förskolan har också rätt att vara i mindre barngrupper under delar av dagen.

6. Inför "Lex Janna" inom förskolan i Västerås

I takt med att förskolebarnen blir flera måste det skapas goda rutiner och förutsättningar för att möta de ökande behoven, framförallt när det gäller tryggheten för våra barn. Alltför ofta händer det till exempel att skador och riskfyllda situationer uppstår på våra förskolor, utan att detta rapporteras till ansvariga politiker eller verksamhetschefer. Därför har Moderaterna i Västerås tagit initiativ och föreslagit att staden ska införa ett nytt anmälningssystem inom förskolan, kallat "Lex Janna".